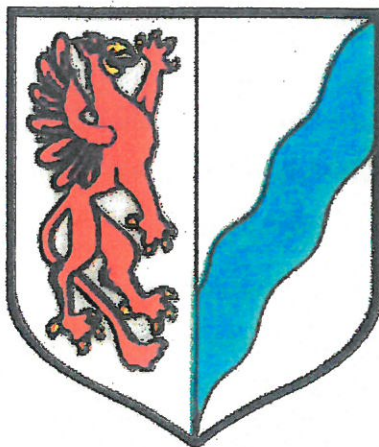

Załącznik do uchwały Nr XXXIX/426/2018
Rady Miejskiej w Stargardzie
z dnia 27 lutego 2018 r.

**Prezydent Miasta
Stargard**

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI
NAD ZABYTKAMI DLA MIASTA STARGARD
ZA OKRES 2 LAT (2014 -2016)**

Stargard, 2018 r.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2012 – 2016 dla Miasta Stargard przyjęto uchwałą Nr XX/233/2012 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 28 sierpnia 2012 roku (Dz. Urzędowy Województwa Zachodniopomorskiego poz. Nr 1997 z dn. 19.IX.2012 r.).

Na podstawie art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. z 2017, poz. 2187) przygotowanie i realizacja programu opieki nad zabytkami należy do ustawowych obowiązków samorządu gminnego. Gminny program sporządza na okres 4 lat Prezydent Miasta. Program podlega uchwaleniu przez Radę Miejską, po uprzednim zaopiniowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Uchwalony program podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 87 ust.5) nakłada na Prezydenta Miasta obowiązek sporządzania co dwa lata sprawozdań z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawiania go do akceptacji organowi stanowiącemu. Sprawozdanie z realizacji Programu za pierwsze dwa lata (2012-2014) przyjęto uchwałą Nr III/24/2014 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 29 grudnia 2014 r.

Cele gminnego programu opieki nad zabytkami zdefiniowano w ustawie z dn. 23 lipca 2003 r. :

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych (wojewódzkich, powiatowych, gminnych) wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych;
- wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem zabytków;

- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

W 2015 roku Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę, której tematem było: Współdziałanie wojewódzkich konserwatorów zabytków oraz jednostek samorządu terytorialnego w latach 2013-2015 (I kwartał). Kontrolą objęty był także Urząd Miejski w Stargardzie. W wystąpieniu pokontrolnym pozytywnie oceniono działalność kontrolowanej jednostki w zakresie realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.

Poniżej wskazano stopień realizacji (za okres dwóch lat) celów i wybranych przez samorząd zadań.

CELE PERSPEKTYWICZNE - CELE OPERACYJNE - ZADANIA

CEL PERSPEKTYWICZNY 1. UTRZYMANIE I WYEKSPONOWANIE ZACHOWANYCH ZASOBÓW I STRUKTURY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO		
Cele operacyjne	Zadania na lata 2012-2016	Stan realizacji za lata 2014-2016
Budowa gminnego systemu ochrony i opieki nad zabytkami oraz kształtowania krajobrazu kulturowego	Prowadzenie i aktualizacja gminnej ewidencji zabytków	<p>Obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków nakłada art. 22 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. Prezydent Miasta prowadzi GEZ w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu miasta. W GEZ powinny być ujęte: zabytki nieruchome wpisane do rejestru, inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, inne zabytki nieruchome wyznaczone przez prezydenta miasta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.</p> <p>Gminna Ewidencja Zabytków dla Miasta Stargard ma charakter zbioru otwartego, przyjęta została Zarządzeniem Nr 371/2012 Prezydenta Miasta Stargard z 19 września 2012 roku i uzgodniona przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dn. 24.I.2013 r. W 2015 r. przeprowadzono weryfikację terenową zabytków nieruchomych ujętych w GEZ z terenu miasta Stargard. W jej efekcie uzyskano w dn. 01.II.2016 r. kolejne uzgodnienia z WKZ. W skład GEZ miasta Stargard wchodzi 790 obiektów, w tym: 34 wpisane do rejestru zabytków. Dodatkowo w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków ujętych jest 110 stanowisk archeologicznych.</p> <p>W 2016 r. w ślad zaleceń kontroli NIK–zlecono weryfikację 53 obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji konserwatorskiej, dla obiektów nie posiadających kart adresowych zlecono ich opracowanie. Kolejne weryfikacje terenowe GEZ powinny być przeprowadzone co rok bądź dwa lata i uzgadniane z WKZ.</p>

	<p>Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego</p>	<p>Obecnie obowiązujące „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Stargardu Szczecińskiego” (tekst jednolity) przyjęte zostało uchwałą Nr XVI/182/2016 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 23 lutego 2016 r.</p> <p>Pierwszy dokument "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Stargardu Szczecińskiego" został uchwalony uchwałą Nr XXVII/263/2000 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 26 października 2000r.</p> <p>Studium uwzględnia ochronę i kształtowanie środowiska kulturowego (w tym: obiekty objęte ochroną na podstawie wpisu do rejestru zabytków; obiekty zabytkowe typowane do ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków; obiekty wskazane do ochrony poprzez plan miejscowy lub w decyzji o warunkach zabudowy; ochronę układów przestrzennych: strefy „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej układów przestrzennych, strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej układów przestrzennych, strefę „E” ochrony ekspozycji zabytkowego układu przestrzennego, strefy „K” ochrony konserwatorskiej układów zieleni komponowanej i form krajobrazowych; ochronę zabytków archeologicznych.</p> <p>Do końca 2016 r. sporządzono 49 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; w tym w latach 2012-2016 -13 planów. Mpgz uwzględniają szczegółowe zasady ochrony i opieki nad zabytkami.</p> <p>Studium, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Stargard i ich zmiany uzgadniane były przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p>
	<p>Realizacja Lokalnego Planu Rewitalizacji Miasta Stargard</p>	<p>Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Stargardu na lata 2010 - 2020 został przyjęty uchwałą Nr XLII/469/10 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 29 czerwca 2010 r.</p> <p>Rewitalizacja to zarówno zmiany przestrzenne (budowa, remont, modernizacja zabudowy i przestrzeni, rewaloryzacja zabytków), jak i przemiany społeczne i ekonomiczne (rozwój gospodarczy, tworzenie nowych miejsc pracy, upowszechnianie aktywności gospodarczej, rozwój społeczny, zapobieganie patologiom społecznym - przestępczości, marginalizacji, wykluczeniom).</p> <p>Gmina Miasto Stargard od wielu lat realizuje proces rewitalizacji na terenie miasta. Są to działania w sferze przestrzenno-funkcjonalnej miasta, społecznej, środowiskowej, gospodarczej, których celem jest wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, podniesienie jakości życia osób na takim terenie zamieszkujących.</p> <p>18 listopada 2015 weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, która umożliwia kontynuowanie podjętych działań zawartych w Lokalnych Programach Rewitalizacji.</p>

		<p>Rada Miejska w Stargardzie w dniu 26 stycznia 2016 r. podjęła uchwałę nr XV/175/2016 w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru kryzysowego na podstawie diagnozy z Lokalnego Programu Rewitalizacji, oraz uchwałę nr XV/176/2016 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Stargard.</p> <p>Rozpoczęły się prace na przekształceniu LPR w GPR zgodnie z ustawą o rewitalizacji. Przekształcenie polegać będzie na aktualizacji danych z roku 2014 i 2015 dla Miasta Stargard oraz dostosowaniu treści do wymogów stawianych Gminnym Programom Rewitalizacji.</p>
	Wzmocnienie w strukturze Urzędu Miasta stanowiska ds. ochrony zabytków	<p>W 2015 r. powołano w strukturze Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki referat ds. ochrony zabytków, turystyki i współpracy ponadgminnej.</p> <p>W referacie tym dwóch pracowników realizowało zadania związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami – Zastępca Naczelnika Wydziału oraz podinspektor ds. ochrony zabytków.</p>
	Utrzymanie (doskonalenie) poziomu wiedzy o zasadach, formach, metodach opieki nad zabytkami i ochrony zabytków	<p>Pracownicy referatu ds. ochrony zabytków, turystyki i współpracy ponadgminnej realizujący zadania z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami brali udział w:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Europejskim Kongresie Informacji Renowacyjnej w Krakowie. EKIR to jedno z najważniejszych wydarzeń w kalendarzu branży rynku renowacyjnego i konserwatorskiego w Polsce. W 2016 r. przedstawiciel Wydz. Kultury, Sportu i Turystyki UM w Stargardzie zaprezentował numer stargardzki kwartalnika „Renowacje i Zabytki” (nr 2/2015), - Spotkaniach Opiekunów Pomników Historii (organizator: Narodowy Instytut Dziedzictwa), - konferencji: Ochrona dóbr kultury na wypadek szczególnych zagrożeń-bezpieczeństwo użytkowania obiektów zabytkowych (organizator: Szkoła Aspirantów Straży Pożarnej w Krakowie, 2015), - konferencji w Pęzinie: Służby w ochronie dziedzictwa kulturowego Europy Środkowej. W 2016 r. przedstawiciel Wydz. Kultury, Sportu i Turystyki UM w Stargardzie zaprezentował program rejestrowania zabytków w powiecie stargardzkim (organizator: Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie), -w konferencji: Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w województwie zachodniopomorskim. Kontrola NIK. Współdziałanie WKZ z jednostkami samorządu terytorialnego (organizatorzy: Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie, Delegatura NIK w Szczecinie, 2016 r.)
2. Budowa zintegrowanego systemu ochrony wartości	Opracowanie programu zintegrowanej ochrony krajobrazu Miasta Stargard	<p>W latach 2012-2016 nie opracowano programu zintegrowanej ochrony krajobrazu Miasta Stargardu i programu opieki nad historycznymi zespołami zieleni komponowanej w Stargardzie. Stwierdzono, że opracowanie ww. programów nie jest w chwili obecnej niezbędne. Na bieżąco opracowywane są dokumentacje</p>

kulturowych i przyrodniczych	Sporządzenie programu opieki nad historycznymi zespołami zieleni komponowanej w Stargardzie	dotyczące poszczególnych parków pod kątem realizacji kompleksowych prac w terenie i możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na ich rewaloryzację i zagospodarowanie. Ochrona krajobrazu uwzględniana jest w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
3. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	Dofinansowywanie z budżetu Gminy Miasta Stargard prac remontowo - konserwatorskich przy zabytkach nie będących własnością Gminy Miasta Stargard, a w szczególności zabezpieczenie p.poż i antywałamianiowe	<p>Miasto udzielało wsparcia finansowego na podstawie uchwały Nr XVI/159/07 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 18 grudnia 2007 r. określającej zasady udzielenia dotacji z budżetu Gminy Miasto Stargard na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.</p> <p><u>Dotacje udzielone w 2014 r. :</u></p> <p>Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Świata w Stargardzie -na renowację i rekonstrukcję elewacji trzonu wieży (strona zachodnia) kościoła -286.000 zł,</p> <p>Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętego Ducha w Stargardzie - na prace renowacyjno – konserwatorskie attyk i komina oraz murów nad wejściem do kościoła od strony południowo – wschodniej -100.000 zł,</p> <p>Parafia Prawosławna pw. Św. Ap. Piotra i Pawła w Stargardzie -wkład własny na prace modernizacyjne i adaptacyjne, elewacji i wnętrza cerkwi – 200.000 zł.</p> <p><u>Dotacje udzielone w 2015 roku:</u></p> <p>Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Świata w Stargardzie -na wykonanie prac renowacyjno – konserwatorskich wieży kościoła od strony północnej (IV etap) -300 000 zł, - na prace renowacyjno-konserwatorskie tarasu widokowego oraz awaryjne zabezpieczenie I – go poziomu trzonu wieży (część murowana), wykonanie prac renowacyjno – konserwatorskich wieży kościoła od strony północnej (IV etap) - 65 207 zł;</p> <p>Parafia pw. Św. Krzyża w Stargardzie -na wykonanie dokumentacji projektowej remontu elewacji kościoła – 15.000 zł;</p> <p>Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętego Ducha w Stargardzie -na realizację prac renowacyjno - konserwatorskich murów i attyki nad wejściem do kościoła -60 000 zł;</p> <p>Parafia Prawosławna pw. Św. Ap. Piotra i Pawła w Stargardzie -na wymianę uszkodzonych elementów konstrukcyjnych dachów wieży małej i dużej (wewnątrz); wymianę elementów</p>

		<p>drewnianych podestów i schodów wieży dzwonowej; wymianę zniszczonego wyposażenia wylazowego w wieży dzwonowej – drabiny; docieplenie połaci dachu i stropodachu pomieszczeń wieży małej, dużej i stropów wieży dzwonowej oraz wieży małej - 80.000 zł.</p> <p><u>Dotacje udzielone w 2016 r.:</u></p> <p>Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Świata w Stargardzie -na wykonanie prac renowacyjno – konserwatorskich elewacji wieży kościoła (V etap) - 321 600 zł, -na wykonanie prac renowacyjno – konserwatorskie kaplicy pñ. kościoła i organistówki gotyckiej - 140 000 zł;</p> <p>Parafia pw. Świętego Ducha -na wykonanie dokumentacji technicznej na termomodernizację kościoła -36 000 zł</p>
	Oznakowanie obiektów zabytkowych objętych ochroną prawną	W 2015 r. powstała tablica na zach. fasadzie Kolegiaty NMP upamiętniająca uznanie jej za Pomnik Historii przez Prezydenta RP.
CEL PERSPEKTYWICZNY 2. FUNKCJONOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W PROCESACH AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ I EKONOMICZNEJ		
Cele operacyjne	Zadania na lata 2012-2016	Opis realizacji
1. Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości	Realizacja zadań Wieloletniego Planu Finansowego Miasta Stargard.	<p><u>1. „Stargard Klejnot Pomorza – Renowacja historycznej zabudowy miasta – remont murów obronnych przy ulicach Strażniczej i Sukienniczej w Stargardzie stanowiących Pomnik Historii”</u></p> <p>Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007- 2013.</p> <p>Jego głównym celem był wzrost atrakcyjności kulturalnej i turystycznej zabytkowych obiektów stanowiących integralny element Pomnika Historii, szlaku „Stargard – Klejnot Pomorza” oraz Europejskiego Szlaku Gotyku Ceglanego.</p> <p>Realizacja projektu przyczyniła się do: poprawy stanu technicznego fragmentów murów obronnych przy ulicach Sukienniczej i Strażniczej (basteja I i II, Baszta Jeńców), dostosowania obiektu i jego otoczenia do funkcji turystycznych i kulturalnych. Wzmocniono fundamenty murów, przeprowadzono odnowę elewacji i detali, zagospodarowano teren bezpośredniego otoczenia.</p> <p>Investycja zrealizowana w latach 2014-2015 .</p>

		<p><u>2. Przebudowa i remont Młodzieżowego Domu Kultury im. Mariusza Zaruskiego wraz z częściową zmianą zagospodarowania w Stargardzie</u></p> <p>Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007- 2013.</p> <p>Przebudowa i remont budynku MDK położonego przy ul. Portowej 3 w Stargardzie obejmował m.in. prace konserwatorskie elewacji i wnętrza, modernizację instalacji, poprawę układu funkcjonalnego wnętrza, aranżację wnętrza, oświetlenie zewnętrzne obiektu, zagospodarowanie otoczenia obiektu.</p> <p>Inwestycja zrealizowana w latach 2014-2015.</p>
	Rozbudowa kulturowych tras turystycznych	<p>Gmina Miasto Stargard planuje aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację zadania pn. Trasa Muzealna” – zadanie obejmować będzie rewaloryzację obiektów zabytkowych oraz nadanie im nowych funkcji kulturalnych – przystosowanie do funkcji wystawienniczych i edukacyjnych, funkcja Centrum Informacji Turystycznej, odbudowa zawałonego fragmentu murów obronnych</p>
	Budowa produktu turystycznego.: „Stargard -Klejnót Pomorza”	<p>Szlak turystyczny – „Stargard Klejnót Pomorza” eksponuje walory zabytkowe i krajobrazowe Miasta, w szczególności terenu Starego Miasta. Na szlaku znajdują się najcenniejsze zabytki naszego miasta.</p> <p>Z propozycją utworzenia staromiejskiego szlaku turystycznego wystąpili członkowie Towarzystwa Przyjaciół Stargardu – pasjonaci historii naszego miasta. W 2008 roku trasa szlaku została oznakowana.</p> <p>Informacja o szlaku lub obiektach na nim się znajdujących zamieszczane są w artykułach publikowanych w prasie branżowej, np. <i>Rynek Turystyczny</i>, <i>Poznaj swój kraj</i>, a także w materiałach opracowywanych przez Towarzystwo Przyjaciół Stargardu, które prowadzi Centrum Informacji Turystycznej, informatorze wydany przez Urząd Miejski.</p> <p>Szlak turystyczny jest także promowany podczas udziału Miasta w targach turystycznych, m.in. podczas ITB w Berlinie, czy też Tour Salon w Poznaniu.</p>
	Wspieranie inicjatyw w dziedzinie budowy infrastruktury turystycznej, obsługi turystów w obiektach zabytkowych	<p>Infrastruktura turystyczna to najważniejszy czynnik rozwoju turystyki. Remonty obiektów zabytkowych, tj. Bramy Wałowej (filia Centrum Informacji Turystycznej), Ratusza, Bastei, murów obronnych, dofinansowanie ze środków gminy Miasta Stargard prac remontowo - konserwatorskich zabytków wpisanych do rejestru, wspieranie stowarzyszeń działających między innymi w obszarze turystyki (TPS, PTTK, SSMSP BRAMA) – to kompleksowe działania na rzecz podniesienia atrakcyjności turystycznej miasta.</p>

	Rozbudowa systemu informacji turystycznej	W efekcie realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE obejmujących remont zabytków powstała filia Centrum Informacji Turystycznej w Bramie Wałowej oraz punkt informacji turystycznej w Ratuszu.
2. Stworzenie warunków finansowych i organizacyjnych do opieki nad dziedzictwem kulturowym	Dofinansowywanie prac przy zabytkach z budżetu Miasta Stargard	Informacje spójne z informacjami zawartymi w celu 2, pkt 2, zadanie - Dofinansowywanie z budżetu Gminy Miasta Stargard prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach nie będących własnością Gminy Miasta Stargard, w tym zabezpieczenia p.poż. i antywłamaniowe.
CEL PERSPEKTYWICZNY 3. POWSTAWANIE ŚWIADOMYCH WIEZI LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI Z DZIEDZICTWEM KULTUROWYM I POTRZEBY JEGO ZACHOWANIA		
Cele operacyjne	Zadania na lata 2012-2016	Stan realizacji za lata 2014-2016

Budowa świadomych więzi lokalnych społeczności z dziedzictwem kulturowym i potrzeby jego zachowania	Systematyczna edukacja dzieci i młodzieży w tym m.in. autorskie programy edukacyjne, gry edukacyjne i terenowe	<p>Miasto Stargard organizuje działania i wspiera przedsięwzięcia edukacyjne związane z tematyką ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.</p> <p>W ramach Dni Stargardu - dorocznego święta Miasta - organizowane są przez Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie Dni Historyczne mające formułę festynu rodzinnego, spotkania z zabytkami, historią miasta i regionu (ostatnie edycje poświęcone są Wojnie Trzydziestoletniej z udziałem grup rekonstrukcyjnych z Czech).</p> <p>Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie organizuje także szereg działań edukacyjnych (lekcje muzealne, prelekcje, wykłady, konkursy, wystawy), skierowanych do szerokiego grona odbiorców w tym dzieci, młodzieży, mieszkańców i turystów. Działania te mają na celu budowę świadomości znaczenia dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Stargardzkie szkoły organizują od lat konkursy wiedzy o Stargardzie. Do 2016 roku odbyło się 12 edycji Międzyszkolnego Konkursu wiedzy o Stargardzie „Stargard wczoraj i dziś”, którego organizatorem jest Gimnazjum Nr 1. Do roku szkolnego 2003/2004 adresatami konkursu byli uczniowie gimnazjów, a w latach następnych uczniowie szkół podstawowych.</p> <p>Konkurs ten jest formą realizacji edukacji regionalnej, a jego celem jest pogłębienie wiedzy ogólnej o naszym mieście, zachęcenie młodych ludzi do poznania swych korzeni, historii, kultury oraz kształcenie poczucia przynależności do środowiska lokalnego.</p> <p>W 2015 roku Młodzieżowy Zespół Doradczy Prezydenta Miasta zorganizował grę terenową #Stargard. Celem przedsięwzięcia było zainteresowanie młodzieży historią i zabytkami Stargardu. W 2016 roku odbyła się druga edycja imprezy.</p> <p>Od 2008 roku w Parku Bolesława Chrobrego organizowane są wystawy plenerowe, które przybliżają mieszkańcom miasta oraz turystom historię miasta i regionu. Wystawy cieszą się dużym zainteresowaniem stargardzian.</p> <p>2014 rok: -„Stargard – miasto nad Iną”, -„Stalag II D”, -„Stargard- wojna trzydziestoletnia” (w ramach projektu Dwa miejsca z historią...). Wystawa stała w Parku Chrobrego.</p> <p>-2015 rok -Z” kresów na kresy...Stargardzcy Sybiracy”, -„Czas Solidarności. 35. Rocznica Sierpnia 80 i powstania NSZZ „Solidarność” na ziemi stargardzkiej”, -„Rzeka Ina...” - wystawa kopii pocztówek i fotografii przedstawiających rzekę Inę do 1945 r. (Park Popiela).</p> <p>2016 rok -„70. Rocznica powstania Ośrodka Sportu i Rekreacji w Stargardzie.</p>
	Promocja znaczenia ziemi stargardzkiej dla nauki o Pomorzu (historii, architektury, sztuki i innych dziedzin) i istniejącego już dorobku naukowego	

	Wspieranie społecznego monitorowania stanu zabytków oraz uzupełnianie księgozbioru biblioteki i muzeum	<p>Książnica Stargardzka oraz Muzeum Archeologiczno-Historyczne systematycznie uzupełniają posiadane księgozbiory o publikacje dotyczące historii miasta oraz całego Pomorza, archeologii, filokartystyki, itp.</p> <p>Książnica ponadto opracowuje bibliografię powiatu stargardzkiego. Kartoteka wycinków prasowych o mieście i o powiecie.</p>
2. Promocja dziedzictwa kulturowego gminy	Promocja dziedzictwa kulturowego poprzez wydawnictwa poświęcone zabytkom (katalogi, albumy, pocztówki, monografie)	<p>Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie zgodnie ze statutem prowadzi badania naukowe w zakresie szeroko pojętej historii miasta i Pomorza oraz działalność wydawniczą. W ich efekcie powstało wiele publikacji.</p> <p><u>2014 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -J. Aniszewska, Dawne widoki wsi...Gmina Kobylanka, Stargard 2014 (oprac. na zlecenie UG w Kobylance), Stargard 2014 -M. Burdziej, Klucz do Bastei. Zeszyt Edukacji Muzealnej, Stargard 2014 (w ramach projektu „Muzeum bez granic”) -M. Burdziej, Schlusser zur Bastei. Museumspadagogischen Heft, Stargard 2014 -M. Burdziej, (Nie)znane historieZeszyt Edukacji Muzealnej, Stargard 2014 - W czasach, gdy Stargard był stolicą... O kuflu monetowym małżonków von Lockstadt w zbiorach Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie, Pod red. M. Majewskiego, Stargard 2014 - Stargardia. Rocznik Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie poświęcony przeszłości i kulturze Pomorza, tom VIII, Stargard 2014 -Z dziejów Sowna w XX wieku, pod red. A. Gut i M. Ogięwy-Sejnoty, Szczecin 2014 (MAH i IHISM US) <p><u>2015 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -M. Majewski, Renesansowe kafle zachodniopomorskie. Studium z historii ogrzewania wnętrz mieszkalnych, Stargard-Szczecin 2015 -Stargardia. Rocznik Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie poświęcony przeszłości i kulturze Pomorza oraz innych ziem nadbałtyckich, tom IX, Stargard 2015 -M. Darowna, Muzealnik, czyli kto. Zeszyt Edukacji Muzealnej, Stargard 2015 (konceptcja P. Antczak, P. Jakubiak) -XIX Sesja Pomoroznawcza: Szczecin 21-22 listopada 2013 r., Szczecin 2015 (z serii Acta Archaeologica Pomoranica V (współwydanie) -„Renowacje i Zabytki”, Nr 2/2015 (numer specjalny poświęcony zabytkom Stargardu), Kraków 2015 <p><u>2016 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Stargardia. Rocznik Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie poświęcony przeszłości i kulturze Pomorza oraz innych ziem nadbałtyckich, tom X, Stargard 2016 --M. Darowna, Zabytek czyli, co. Zeszyt Edukacji Muzealnej, Stargard 2016 (konceptcja P. Antczak, P. Jakubiak) -M. Darowna, Wystawa, czyli jak. Zeszyt Edukacji

		<p>Muzealnej, Stargard 2016 (koncepcja P. Antczak, P. Jakubiak) -Archeologia Stargardu. Badania na obszarze dawnego kościoła augustiańskiego. Pod red. M. Majewskiego, t. II, cz. 1-2, seria: Archeologia Stargardu, t. II, red. M. Majewski, Stargard 2016</p> <p>Pracownicy stargardzkiego muzeum biorą udział w wielu polskich i zagranicznych konferencjach naukowych jako prelegenci i uczestnicy.</p> <p>Od roku 2012 w ramach działalności statutowej instytucja organizuje cykl spotkań „Muzealne Spotkania z Przyszłością”, podczas comiesięcznych, popołudniowych wykładów i prezentacji pracownicy muzeum przybliżają historię miasta i opowiadają o wystawach.</p> <p>Pan Jan Zenkner – prezes Towarzystwa Przyjaciół Stargardu jest autorem popularnej publikacji „Stargard. Praktyczny przewodnik turystyczny”, ukazały się już trzy wydania, poszerzane i aktualizowane. I wyd. 2006, II wyd. 2012, III wyd.2017.</p> <p>W 2016 roku nakręcony został w Stargardzie odcinek filmu Pomniki Historii – Stargard, Kamień Pomorski przygotowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa we współpracy z TVP Kultura. Odcinek poświęcony zespołowi kościoła pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Królowej Świata oraz średniowiecznym murom obronnym miasta w Stargardzie i zespołowi katedralnemu w Kamieniu Pomorskim.</p>
	<p>Współpraca ze środowiskiem naukowym- inicjowanie i wspieranie budowy i realizacji programów badawczych nad dziedzictwem kulturowym</p>	<p>Od 2014 r. - Projekt: Przystosowanie pomieszczeń gospodarczych budynku szkoły gimnazjalnej na magazyn muzealny zabytków archeologicznych. Proj. dofinansowany przez MKiDN</p> <p>-2014 r. Projekt: (Nie)znane historie (we współpracy z Starostwem Powiatowym w Stargardzie). Proj. finansowany przez WIR</p> <p>-2014 r. Projekt: Muzeum bez granic. Nowe formy edukacyjne dla młodzieży polskiej i niemieckiej w Bastei. Finansowany przez FMP Interreg IVa</p> <p>-2015-2016, projekt naukowy: Archeologia Stargardu, t. 2. Badania na obszarze dawnego kościoła augustiańskiego. Proj. dofinansowany przez MKiDN</p> <p>-Od 2015 sondażowe badania archeologiczno-architektoniczne przy ul. Włosienniczej / Szewskiej</p> <p><u>2016 r.</u></p> <p>-Badania archeologiczno-architektoniczne w północnej nawie kościoła NMP w Stargardzie. W dwóch kaplicach ufundowanych przez rodziny Rossow, Spantkow i Plawen natrafiono na cztery krypty grzebalne z przełomu XVII/XVIII w.</p>
	<p>Rozbudowa sieci muzealnej - w tym popieranie inicjatyw</p>	<p>W efekcie realizacji projektu "Dwa miejsca z historią - przebudowa, remont i rozbudowa obiektu Bastei w Stargardzie Szczecińskim oraz tworzenie funkcji</p>

	<p>prywatnych</p>	<p>muzealnych w Klasztorze Franciszkanów (840 m²) w Neubrandeburgu oraz Bastei (360 m².) w Stargardzie" współfinansowanego ze środków UE zwiększona została powierzchnia wystawiennicza w zabytkowym obiekcie użytkowanym przez Muzeum Archeologiczno-Historyczne. Na czterech kondygnacjach, poprzez ponad 300 zabytków i około 1000 rycin, map, archiwaliów, druków, dokumentów, fotografii czy pocztówek w multimedialnych prezentowana jest historia miasta od czasów sprzed jego lokacji do lat 30 -tych XX wieku.</p> <p>Ekspozycja w stargardzkiej Bastei otrzymała zaszczytne wyróżnienie Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego jako: „Zachodniopomorskie Wydarzenie Muzealne Roku 2013”.</p>
	<p>Organizowanie wydarzeń o charakterze krajowym (w tym obchody Europejskich Dni Dziedzictwa, Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków)</p>	<p>Gmina Miasto Stargard oraz samorządowe instytucje kultury i stowarzyszenia od kilku lat wpisują się w organizację obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa organizując wystawy plenerowe, gry miejskie, wykłady, wycieczki studyjne.</p> <p>Europejskie Dni Dziedzictwa:</p> <p><u>2014: „Dziedzictwo – źródło tożsamości”</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -wystawa plenerowa w Parku Chrobrego: Stargard nad Iną (UM, MAH) -warsztaty historyczne dla dzieci: Ina, jakiej nie znasz, a powinienes (MAH) -spacer historyczny: Spacer brzegiem Iny dla całej rodziny (MAH) -gra miejska: Stargard Inaczej. Tropem kapitana Kleista (MAH) -wykład: Wodny świat. Stargard i jego rzeka w średniowieczu (M. Majewski) -warsztaty typu LARP dla młodzieży: Zaklinanie rzeczywistości <p><u>2015: „Dziedzictwo utracone / ocalone”</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -gra miejska: Na Buczka i z powrotem (MAH) -wykład: Najstarsze książki Książnicy Stargardzkiej – dziedzictwo ocalone (A. Puławski, Książnica Stargardzka) -wystawa: Najstarsze książki Książnicy Stargardzkiej – dziedzictwo ocalone (Książnica Stargardzka) -Tajemnice kamienicy – gra terenowa dla dzieci (MAH) -Tajemnice kamienicy – wykład terenowy dla dorosłych (MAH) -wykład z prezentacją: Stargard w kronikach filmowych ze zbiorów Archiwum Państwowego w Szczecinie -objazd studialny: „Perły Pomorza Zachodniego – Pomniki

		<p>Historii Prezydenta RP. Stargard – kolegiata Mariacka, Kamień Pomorski – osiedle katedralne”(UM, MAH)</p> <p><u>2016: „Gdzie duch spotyka się z przestrzenią. Świątynie arcydzieła pomniki”</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -gra miejska: „Od Krzyża do Krzyża” (MAH) -spotkanie historyczne „Przerwana cisza ... Jeńcy wojenni pochowani na Międzynarodowym Cmentarzu Wojennym w Stargardzie” (MAH) -warsztaty dla dzieci „Tajemnice kamienicy” (MAH) -warsztaty dla rodzin „Tajemnice kamienicy” (MAH) -nocne zwiedzanie z pochodniami kolegiaty pw. NMP Królowej Świata (MAH) -wernisaż wystawy: „Pamięć miejsc i ludzi we wspomnieniach i czasopiśmie” (Książnica Stargardzka) - objazd studialny: „Perły Pomorza Zachodniego – Pomniki Historii Prezydenta RP. Stargard – średniowieczne obwarowania miejskie, Kołbacz – założenie dawnego klasztoru cysterskiego”(UM, MAH)
--	--	---

Podsumowanie :

Ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami za lata 2012-2016:

Zadaniem Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Stargard Szczeciński na lata 2012-2016 było określenie kierunków działań i zadań służących poprawie stanu zachowania dziedzictwa kulturowego oraz wykorzystaniu zabytków dla potrzeb społecznych, edukacyjnych, gospodarczych.

W latach 2012-2016 realizowane były wybrane zadania z 3 wskazanych do realizacji w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Miasta Stargard Szczeciński na lata 2012-2016 celów perspektywicznych. Zadania te były realizowane przez Wydziały Urzędu Miejskiego, jednostki organizacyjne miasta, samorządowe instytucje kultury, organizacje pozarządowe prowadzące działalność w zakresie kultury, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz inne podmioty. *Zabytki* stanowią istotny element krajobrazu kulturowego naszego miasta, kształtują indywidualną tożsamość i świadomość mieszkańców Stargardu.

Działania dopasowane do lokalnych uwarunkowań, prowadzone były w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) i zewnętrznie (z celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych).

CEL PERSPEKTYWICZNY 1.

UTRZYMANIE I WYEKSPONOWANIE ZACHOWANYCH ZASOBÓW I STRUKTURY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

- poziom wydatków gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami

Wartość przekazanych dotacji na prace remontowo konserwatorskie przy zabytkach nie będących własnością miasta wynosiła:

2012 r. : 451 200 zł;

2013 r. : 225 000 zł;

2014 r. : 586 000 zł;

2015 r. : 520 207 zł;

2016 r. : 497 600 zł

CEL PERSPEKTYWICZNY 2.

FUNKCJONOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W PROCESACH AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ I EKONOMICZNEJ

- zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi

Jednym ze stowarzyszeń, które działa w obszarze kultury, w tym także promocji dziedzictwa kulturowego. Należy tutaj wskazać chociażby Towarzystwo Przyjaciół Stargardu, które funkcjonuje w naszym mieście od 2000 roku. Stowarzyszenie zajmuje się szeroko pojętą promocją stargardzkich zabytków, upowszechnianiem wiedzy o naszym mieście i regionie:

- wydawnictwa – Stargard- praktyczny przewodnik turystyczny, Stargard i okolice – przewodnik rowerowy
- utworzenie i promocja szlaku „Stargard – Klejnot Pomorza”
- „Niedzielne Spotkania Historyczne”:

w 2012 r.:

- "Wybrane efekty badań archeologicznych w latach 2010-2011". Prelekcję poprowadził dr Marcin Majewski.
- Prezentację pt. "Stargard minionych lat w obiektywie" przedstawił Ireneusz Jabłonka
- "Stargard tajemniczy i nieznany" Spacer IV - Jerzy Waliszewski
- „Czym i jak leczono w XIX wieku w Stargardzie?” - Jerzy Waliszewski.
- "Służba Bezpieczeństwa w Stargardzie w latach 1945-1957"- Andrzej Bierca

w 2013 r.:

- "Stargard tajemniczy i nieznany" Spacer V - Jerzy Waliszewski
- "Nowe dane dotyczące lokacji Stargardu" - Marcin Majewski

- Podsumowanie pięciu spacerów z cyklu "Stargard tajemniczy i nieznany" i kolejne pytania-Jerzy Waliszewski
- "Architektura garnizonu stargardzkiego od XVIII do XX wieku". Prelekcję poprowadził Andrzej Bierca.

w 2014 r.:

- "Od rzemyczka do ..." to tytuł marcowego spotkania, pomyślanego jako oryginalny dwugłos dwóch panów: dra Marcina Majewskiego i mgra Jerzego Waliszewskiego zakończony jubileuszowym spotkaniem miłośników, entuzjastów i prelegentów NSH.
- 1 czerwca odbył się szósty spacer z cyklu "Stargard tajemniczy i nieznany" poprowadzony jak zwykle przez Jerzego Waliszewskiego.
- „Mennictwo pomorskie. Monety okolicznościowe”- prelekcję wygłosił Cezary Łopatkiewicz
- 28 grudnia Jerzy Waliszewski zapoczątkował nowy cykl: "Odkrywamy stargardzkie zabytki" Choć wydaje się, że o stargardzkich murach obronnych, bramach i basztach wiemy wszystko..., gospodarz programu zasiał wątpliwości i starał się pokazać więcej niż z reguły wiemy.

w 2015 r.:

- 7 czerwca odbył się siódmy spacer z cyklu "Stargard tajemniczy i nieznany" poprowadzony przez Jerzego Waliszewskiego.
- 29 listopada efekty badań archeologicznych przeprowadzonych w 2015 roku w Stargardzie na Starym Mieście w prelekcji pt. „ Dyskretna woń latryny, czyli co w tym roku odkryliśmy w Stargardzie” przedstawił dr Marcin Majewski.
- 13 grudnia Jerzy Waliszewski snuł wątki dwóch opowieści: "Kto dawniej (1800-1945) leczył stargardzian?" i "STARGARD - zabytek, nabytek czy zbytek?".

w 2016 r.:

- 5 czerwca Jerzy Waliszewski poprowadził VIII Spacer Historyczny „Stargard Tajemniczy i Nieznany”
- 16 sierpnia Jerzy Waliszewski powiódł po stargardzkich zabytkach kolejną grupę (głównie stargardzkie Amazonki)
- 25 września Jerzy Waliszewski oprowadził chętnych, w tym głównie seniorów, po kolegiacie i nie tylko
- 12 grudnia - spotkanie pt."Love me TENDER - ekspresem przez 170 lat związku kolei ze Stargardem" poprowadził Mariusz Jankowski

źródło: http://www.tps-stargard.pl/strona_tps/stardziej/nsh/nsh.htm

Stowarzyszenie od 2002 r. prowadzi na parterze kamieniczki nr 4 przy Rynku Staromiejskim 4 Centrum Informacji Turystycznej. Zadanie jest współfinansowane ze środków Gminy Miasta Stargard. Towarzystwo Przyjaciół Stargardu jest twórcą strony <http://www.cit.stargard.com.pl/>

CEL PERSPEKTYWICZNY 3.

POWSTAWANIE ŚWIADOMYCH WIEZI LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI Z DZIEDZICTWEM KULTUROWYM I POTRZEBY JEGO ZACHOWANIA

- liczba zrealizowanych działań edukacyjnych przez Muzeum w Stargardzie (w tym lekcje muzealne, zajęcia feryjne i wakacyjne, urodziny w muzeum, escape room, gry miejskie, warsztaty rodzinne)

2012 - 159

2013 - 217

2014 - 273

2015 - 443

2016 - 516

- liczba opracowanych, wydanych wydawnictw (folderów promocyjnych, przewodników)

- liczba utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu turystyki kulturowej - 2 obiekty (Brama Wałowa, Ratusz)

- liczba osób zwiedzających muzea

2012 - 9.219

2013 - 15.351 (w tym Basteja 7.624)

2014 - 20.606 (w tym Basteja 11.365, Muzeum – 6.966, Kolegiata NMP Królowej Świata – 2.275 – na podstawie umowy)

2015 - 30.065 (w tym Basteja 18.864, Muzeum 7.054, Kolegiata NMP – 4.147)

2016 - 27.796 (w tym Basteja 16.667, muzeum 6.509, Kolegiata NMP – 4.620)

Projekty realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013:

1. „Stargard Klejnot Pomorza – rewitalizacja Ratusza Miejskiego w Stargardzie Szczecińskim”,

Budżet zadania: 3 377 620,00 zł

Wartość dofinansowania: 1 688 810,00 zł

2. „Zagospodarowanie Skweru Ojca Świętego Jana Pawła II oraz fragmentu Parku Bolesława Chrobrego w Stargardzie Szczecińskim w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej szlaku Stargard – Klejnot Pomorza

Budżet zadania: 1 455 666,85 zł

Wartość dofinansowania: 727 833,42 zł

3. ***"Remont murów obronnych przyległych do Bramy Wałowej w Stargardzie Szczecińskim (Etap II)"***
 Budżet zadania: 503 306,17 zł
 Wartość dofinansowania: 377 479,62 zł
4. ***„Przebudowa płyty Rynku Staromiejskiego w Stargardzie Szczecińskim w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej Szlaku Klejnot Pomorza”***
 Budżet zadania: 3 297 726,00 zł
 Wartość dofinansowania: 1 648 863,00 zł
5. ***„Stargard Klejnot Pomorza – Renowacja historycznej zabudowy miasta – remont murów obronnych przy ulicach Strażniczej i Sukienniczej w Stargardzie stanowiących Pomnik Historii”***
 Budżet zadania: 1 750 000,00 zł
 Wartość dofinansowania: 1 312 500,00 zł
6. ***„Przebudowa i remont Młodzieżowego Domu Kultury im. Mariusza Zaruskiego wraz z częściową zmianą zagospodarowania w Stargardzie”***
 Budżet zadania: 5 924 450,43 zł
 Wartość dofinansowania: 4 331 166,63 zł

Projekty realizowane w ramach Programu Interreg IV A:

1. ***„Dwa miejsca z historią – przebudowa, remont i rozbudowa obiektu Bastei w Stargardzie Szczecińskim oraz tworzenie funkcji muzealnych w Klasztorze Franciszkanów (840 m²) w Neubrandenburgu oraz Bastei (360 m²) w Stargardzie Szczecińskim”*** w ramach Programu Operacyjnego Celu 3 „Europejska Współpraca Terytorialna” – „Współpraca transgraniczna” krajów Meklemburgia-Pomorze Przednie /Brandenburgia i Rzeczpospolita Polska (Województwo Zachodniopomorskie) 2007-2013.
 Budżet zadania strony polskiej: 9 631 783,54 zł
 Wartość dofinansowania: 8 187 016,00 zł
2. ***„Bramy które łączą – renowacja Bramy Wałowej w Stargardzie Szczecińskim oraz odbudowa Bramy Młyńskiej w Bernau”*** w ramach Programu Operacyjnego Celu 3 „Europejska Współpraca Terytorialna” – „Współpraca transgraniczna” krajów Meklemburgia - Pomorze Przednie / Brandenburgia i Rzeczpospolita Polska (Województwo Zachodniopomorskie) 2007-2013.
 Budżet zadania strony polskiej: 3 050 369,39 zł
 Wartość dofinansowania: 1 895 194,50 zł

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku zadania własne gminy obejmują między innymi sprawy z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

W świetle art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Stargard Szczeciński na lata 2012 – 2016 przyjęty został Uchwałą Rady Miejskiej Nr XX/233/2012 w Stargardzie Szczecińskim z dnia 28 sierpnia 2012r.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami Prezydent Miasta sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia Radzie Miejskiej.

Uchwałą Nr III/24/2014 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 29 grudnia 2014 r. przyjęte zostało sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Stargard Szczeciński na lata 2012 -2016 obejmujące lata 2012-2014. Sprawozdanie za lata 2012 – 2014 jest integralną częścią sprawozdania stanowiącego załącznik do mniejszej uchwały.

Przedmiotowy dokument został przygotowany przez Pana Mirosława Opęchowskiego z Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Stargardzie.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały uważam za zasadne.

Z up. PREZYDENTA MIASTA

Ewa Sowa
Z-ca PREZYDENTA MIASTA